

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СОВЕТЫ

КАРАР

№ 26

30.12.2020 ел

Татарстан Республикасы «Аксубай
муниципаль району» муниципаль
берәмлегендә инициатив проектларны
гамәлгә ашыру тәртибе турында

Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 74 һәм 86 статьялары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон 26¹ статьясе нигезендә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында яшәүчеләрнең жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуын активлаштыру һәм жирле эһәмияткә ия мәсьәләләргә Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы территориясендә инициативалы проектларны гамәлгә ашыру юлы белән хәл итү максатында, Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль району» муниципаль берәмлеге Уставының 16.1 статьясына таянып, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында инициатив проектларны гамәлгә ашыру тәртибен кушымта нигезендә расларга.
2. Әлеге карарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга: <http://aksubayevo.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга: <http://pravo.tatarstan.ru>
3. Әлеге карар 2011 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Аксубай муниципаль районы Советының Жирле үзидарә, законлылык, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы башлыгы,
Совет Рәисе

К.К. Гилманов

Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районында
инициативалы проектларны тәкъдим итү,
кертү, фикер алышу һәм карау тәртибе

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр.
1 статья. Әлеге Тәртипне жайга салу предметы.

Әлеге тәртип, Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу белән бәйлә рәвештә барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне жайга сала.

Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау һәм сайлап алу белән бәйлә мөнәсәбәтләргә әлеге тәртип нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы Законнда һәм (яисә) Татарстан Республикасы норматив хокукый актында һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советы карарларында башкача каралмаган булса, әлеге тәртип нигезләмәләре кулланылмый.

2 статья. Инициативалы проектлар.

1. Әлеге Тәртиптә «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә торучы халыкның Муниципаль берәмлек халкы яки аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яки жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча тәкъдиме инициативалы проект буларак аңлана.
2. Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:
  - 1) Муниципаль берәмлек халкы өчен яисә аның бер өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;
  - 2) әлеге проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
  - 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
  - 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;
  - 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) элге проектны гамэлгэ ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкэт һәм (яки) хезмэт катнашуы турында белешмэләр;

7) инициативалы проектны гамэлгэ ашыру өчен бу акчаларны, инициатив түлөләрнең планлаштырылган күләменнән тыш, файдалану күздә тотылган очракта, Муниципаль берәмлек бюджеты акчалары күләменә күрсәтү;

8) элге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә Муниципаль берәмлек территориясенә яисә аның чикләрендә инициатив проект гамэлгэ ашырылачак өлешен күрсәтү;

9) инициативалы проект үз эченә элге статьяның 2 өлешендә каралган белешмэләр алган, аңа инициатор карары буенча график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин.

3 статья. Халык мәнфәгатьләрендә инициативалы проектлар гамэлгэ ашырылырга мөмкин булган территорияне билгеләү.

Инициативалы проектлар Муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә тормышка ашырылырга мөмкин:

- күпфатирлы йортның подъезды;- күпфатирлы йорт;- күп фатирлы йортлар һәм (яки) торак йортлар төркеме (шул исәптән урам, квартал яки планлаштыру структурасының башка элементы);- торак микрорайон;- торак микрорайоннар төркеме; - торак пункт;- торак пунктлар төркеме;- авыл жирлеге;- авыл жирлекләре төркеме.

Жирле эһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән бүтән мәсьәләләрне) хәл итү буенча инициативалы проектларны гамэлгэ ашыру максатларында һәм (яисә) аерым муниципаль программалар чараларын үтәү максатларында Муниципаль берәмлек Администрациясе карары (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы карар) белән Муниципаль берәмлек территориясен бер өлешенә (округына) бүлү каралырга мөмкин. Күрсәтелгән очракта инициативалы проектлар Муниципаль берәмлек территориясенә тиешле өлешә (округ) чикләрендә тәкъдим ителә, фикер алышына һәм гамэлгэ ашырыла.

2 бүлек. Инициативалы проектларны тэкъдим итү һәм фикер алышу.

4 статья. Проектның инициаторлары.

1. Инициативалы проектны кертү турындагы инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы:1) уналты яшькә житкән һәм Муниципаль берәмлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнын торган инициатив төркем (алга таба-инициатив төркем);2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;3) авыл торак пунктының старостасы;3) жирле ижтимагый берләшмәләр яисә ижтимагый берләшмәләрнең жирле бүлекчәләре, башлангыч профсоюз оешмалары, торак милекчәләре ширкәтләре, бакчачылык һәм яшелчәчелек коммерцияле булмаган ширкәтләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән затлар (алга таба - инициаторлар):

1) инициативалы проект эзерлиләр;2) инициативалы проект турында фикер алышуну оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча гражданның фикерен ачыклауны тәмин итәләр;3) карау өчен администрациягә инициативалы проект кертәләр;4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны тикшерүдә катнашалар; 5) Муниципаль берәмлекнең әлеге Тәртиптә һәм аның нигезендә кабул ителгән башка норматив хокукый актларында билгеләнгән башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм вазыйфаларны үтиләр.

Инициатив төркем төзү һәм аның әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар кабул итүе беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмәнең якынча формасы Администрация тарафыннан расланьрга мөмкин. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар территориаль ижтимагый үзидарә органнары булган проект инициаторлары тарафыннан территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә кабул ителә. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча карарлар ижтимагый берләшмәләр булган проект инициаторлары тарафыннан аларны гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданның фикерен ачыклау.

Инициативалы проект әлеге проектны гамәлгә ашыру күздә тотылган Муниципаль берәмлек халкы яисә халыкның бер өлеше тарафыннан якланырга тиеш.

Проект инициаторы гражданның инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча фикерен түбәндәге формаларда ачыклауны оештыра:

- гражданның жыенында инициативалы проектны карау;

- гражданнар жылышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жылышында яисә конференциясендә инициатив проектны карау;

- - гражданнардан сораштыру үткәру;

- инициативалы проектка ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю.

Проект инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә формасыннан файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыны. Инициативалы проектны (алга таба - жыен) күрсәтү мәсьәләләре буенча гражданнар жыны проект инициаторы мөрәжәгәте нигезендә Муниципаль берәмлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

Жыен үткәру турында проект инициаторының мөрәжәгатендә күрсәтелә:
- проект инициаторы (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исемнәре, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

- инициативалы проект турында мәгълүмат;

- инициатив проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча Администрация белән хезмәттәшлек итәргә вәкәләтле затларның фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары;

- жыенның датасы, вакыты һәм урыны турында тәкъдимнәр;

Жыен Муниципаль берәмлек Уставында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Жыен үткәру турында берничә үтенечнамә килгән очракта, бер жыенда берничә инициативалы проектны карау мөмкин.

7 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жылышы.

1.Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жылышы (алга таба - жылыш) проект инициаторы карары белән билгеләнә һәм үткәрелә.

Жылыш Муниципаль берәмлек территориясенә халык мәнфәгатьләре өчен инициатив проектны тормышка ашыру планлаштырыла торган өлешендә үткәрелә. Әгәр де бу проектны гамәлгә ашыру Муниципаль берәмлекнең барлык халык мәнфәгатьләрендә планлаштырыла икән, Муниципаль берәмлек территориясенә төрле өлешләрендә берничә жылыш үткәреләргә мөмкин. Жылышта уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы

Жылыш үткәреләргә мөмкин:

1) көндезге формада-көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өчен халыкның уртак булу рәвешендә;

- 2) көндөзгө-читтән торып формасында - көн тәртибендөгө мәсьәлэләр буенча турыдан-туры фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәлэләр буенча карарлар кабул итү мөмкинлеген, шулай ук жылыш үткәру турында хәбәрдә күрсәтелгән яисә сайтны кулланып тавыш бирү урынына халык карарларын билгеләнгән вакытка яки <http://aksubayevo.tatarstan.ru> адрес буенча тапшыру мөмкинлеген күздә тоткан формада «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә.
- 3) Бер жылышта берничә инициативалы проектны карау мөмкин. Әлегә очракта жылышны оештыру һәм үткәру буенча хокуклар һәм бурычлар проектлар инициаторлары белән бергә гамәлгә ашырыла.

Жылыш үткәру, документлар әзерләү һәм жибәру буенча чыгымнарны проект инициаторы башкара.

Администрация проект инициаторына жылышны үткәрдә ярдәм итә, шул исәптән аны үткәру өчен бушлай бина бирә. Администрация карары белән жылышлар үткәру өчен бирелә торган бүлмәләр исемлеге билгеләнергә мөмкин.

Жылыш 50 кешедән дә ким булмаган катнашучылар арасында хокуклы санала.

8 статья. Жылышны үткәругә әзерлек.

1. Жылыш үткәру турында проект инициаторының карарында күрсәтелә:

- жылыш үткәрулә торган инициативалы проект;
- жылышны үткәру формасы (көндөзгә яки көндөзгө-читтән торып);
- жылышның көн тәртибе, ә жылышны көндөзгө-читтән торып үткәру очрагында халыкның тавыш бирүләрен уздыру планлаштырыла торган сораулар;
- жылышны үткәру датасы, вакыты, урыны, ә жылышны көндөзгә - читтән торып үткәру формасында үткәру очрагында-шулай ук тавышка куелган мәсьәлэләр буенча халык карарларын кабул итү тәмамлану датасы һәм мондый карарлар тапшырылырга тиешле урын яки адрес, яисә тавышка куелган мәсьәлэләр буенча халыкны тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында карар кабул итү вакыты;
- жылышны көндөзгә формада уздырыла торган жылышта катнашучылар, яисә жылышны көндөзгә - читтән торып үткәру очрагында көн тәртибендөгө мәсьәлэләр буенча көндөзгө-читтән торып фикер алышуларда катнашучыларның фаразланган саны;
- жылыш үткәрулә торган территориядә яшәүчеләргә аны үткәру турында мәгълүмат бирү ысуллары.

Проект инициаторы администрациягә жылышны үткәру турында 10 көннән дә соңга калмыйча язма хәбәр жибәрә.

2. Жылыш үткәру турында хәбәрнамәдә күрсәтелә:

- проект инициаторы (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, яшәу яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны турында белешмәләр);

- әлегә статьяның 1 өлешендә каралган инициативалы проект турында мәгълүмат;
- жылышны оештыру һәм үткәру буенча күрсәтмә функцияләр башкарырга вәкәләтле затларның фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, телефон номерлары
- жылышны үткәрдә ярдәм итү, шул исәптән жылышны үткәру өчен бина бирү

(көндөзгө-читтэн торып жылыш үткөрөлгөн очракта) һәм (яки) тавышка куелган мәсьәләләр буенча халык тавыш бирү өчен махсус сайттан файдалану турында, үтенеч.

Жылышны үткөрү турында белдерү проектның инициаторы һәм аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен башкарырга вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Инициатив төркем исеменнән жылышны үткөрү турында хәбәрнамә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм үткөрү буенча боеру функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлар тарафыннан имзалана. Жылыш үткөрү өчен бина бирү турындагы үтенеч булганда, Администрация хәбәрнамә кергән көннән өч көн эчендә проект инициаторына үткөрү өчен бина бирү мөмкинлеге турында хәбәр итә яки жылыш үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртсә тәкъдим итә. Проект инициаторы әлеге тәкъдим алынганнан соң өч көн эчендә жылышны үткөрү урынын һәм (яки) вакытын үзгәртсә ризалык яки ризалашмау турында хәбәр итәргә тиеш. Администрация жылыш үткөрү, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртібе турында мәгълүматларны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында яки махсус сайтта урнаштыра:

- жылыш үткөрү турында белдерү кергән көннән өч көн эчендә;
- жылыш үткөрү урынын һәм (яки) датасын һәм вакытын үзгәртү турында тәкъдим белән проект инициаторы ризалыгын алганнан соң ике көннән дә соңга калмыйча (жылышны көндөзгө-читтән формада үткөрү очрагында, көндөзгө фикер алышу).

Администрация, жылыш үткөрүдә ярдәм итү проекты инициаторына ярдәм итү максатыннан, вәкаләтле вәкилле билгеләргә хокуклы. Вәкаләтле вәкилле билгеләү турында Администрация проект инициаторына алдан хәбәр итә.

9 статья. Жылышны көндөзгө формада үткөрү тәртібе.

Жылыш башланганчы проект инициаторы жылышта катнашырга теләгән гражданның Администрация раслаган форма буенча исеMLEкне төзеп теркәүне тәмин итә. Жылышның көн тәртібендәге мәсьәләләр буенча тавыш бирү тәртібе жылышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Жылышның көн тәртібендәге мәсьәләләр буенча карарлар жылышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

Жылыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жылышны алып бару өчен рәис һәм сәркатип сайлана.

Рәис жылышны алып бара, көн тәртібендәге сорауларны игълан итә, жылышта катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жылыш тарафыннан кабул ителгән карарларны формалаштыра, аларны тавышка куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

Сәркатип жылыш беркетмәсен алып бара, анда жылыш тарафыннан кабул ителгән барлык карарлар, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелгән. Жылыш беркетмәсенә жылыш секретаре һәм рәисе кул куя.

Жылыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- жыелышны үткөрү урыны һәм вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданны саны;
- жыелышның рәисе һәм сәркәтибе турында яшәү урыны күрсәтелгән белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә;
- көн тәртибедәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар.

10. статья. Жыелышны көндөзгө-читтән формада үткөрү тәртибе. Жыелышны көндөзгө-читтән формада үткөргән очракта көн тәртибедәгә мәсьәләләр буенча турыдан-туры фикер алышу һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өлгә тәртиптә гамәлгә ашырыла. Жыелышны көн тәртибедәгә мәсьәләләрне турыдан-туры карап тикшерү һәм тавышка куелган мәсьәләләр буенча карарлар кабул итү өлгә Тәртипнен 9 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затлар жыелыш үткөрү турында хәбәрдә күрсәтелгән, тавышка куелган мәсьәләләр буенча язма рәвештә рәсмиләштерелгән карарны урынга яисә адрес буенча жибәрергә хоуклы. Карарның якинча формасы Администрация тарафыннан раслана.

Көндөзгө-читтән формада үткөрелә торган жыелышта катнашучылар булып, турыдан-туры фикер алышуда катнашкан затлар, шулай ук карарлар кабул итү тәмамланганчы алынган затлар санала.

Жыелышны үткөрү вакытында махсус сайттан файдаланып, көндөзгө-читтән формада уздырылган очракта, жыелышны үткөрү турында хәбәр урнаштыру һәм турыдан-туры фикер алышуда катнашмаган затларны тавыш бирү көн тәртибе мәсьәләләре буенча күрсәтелгән сайтта үткөрелә.

Жыелышның көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү махсус сайттан файдаланып, жыелыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләр тарафыннан, «риза», «каршы» яки «тыелып калдылар» формулировкалары белән электрон формада чагылдырылган көн тәртибедәгә һәр мәсьәлә буенча карар күрсәтү юлы белән башкарыла. Махсус сайтны кулланып тавыш бирүдә катнашучылар булып тавыш бирү датасына һәм вакытына кадәр электрон формада тавыш биргән кешеләр санала. Халыкны идентификацияләү Бердәм идентификация һәм аутентификация системасы хисап язмасын кулланып башкарыла. Тавыш бирү аның башлану датасы һәм вакыты һәм тәмамланганчы тәнәфессез үткөрелә.

Махсус сайтны кулланып тавыш бирү нәтижеләре беркетмә рәвешендә формалаштырыла һәм сайтта мондый тавыш бирү тәмамланганнан соң бер көн эчендә урнаштырыла. Расланган тавыш бирү беркетмәсе Администрация проект инициаторына аларны формалаштырганнан соң өч көн эчендә жибәрә. Күрсәтелгән беркетмә жыелыш беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып тора. Тавыш бирүне уздыганда жыелышта катнашучы һәр кешенең «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш. Тавыш бирү тәмамланганнан соң, сораштыру юлы белән яки махсус сайтны файдаланып, сәркитип жыелыш беркетмәсен төзи, аңа жыелыш секретаре һәм рәисе кул куя. Көндезге-читтән торып уздырыла торган жыелыш беркетмәсендә күрсәтелә:

- көндезге фикер алышу урыны һәм вакыты;
- читтән формада тавыш бирү ысулы, аның башлану һәм тәмамлану датасы һәм вакыты;
- жыелышта катнашкан гражданның саны;
- жыелышның рәисе һәм сәркитибе турында яшәү урыны күрсәтелгән белешмәләр;
- жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлегә, фикер алышуларда;
- көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кабул ителгән карарлар һәм алар буенча тавыш бирү нәтижеләре.

11 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясен үткәрү.

Әгәр инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган мәнфәгатьләрендә, уналты яшькә житкән территориядә яшәүчеләр саны 1000 кешедән артып китсә, инициатив проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданның конференциясе (алга таба - конференция) үткәрелергә мөмкин. Конференция әлегә Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә, әлегә статьяда билгеләнгән үзенчәлекләре исәпкә алып үткәрелә.

Конференцияне үткәрү турында проект инициаторының карарында, әлегә Тәртипнең 8 статьясында каралган нигезләмәләр белән беррәттән, күрсәтелергә тиеш:

- делегатларны сайлау вәкиллеге нормасы, ул 16 яшькә житкән территориянең 100 кешесеннән кимендә бер делегат була алмый;

- делегатлар сайлау өчен жыелышлар үткәрү вакыты һәм тәртибе.

Конференция беркетмәсенә аерылгысыз өлеше булып делегатлар сайлау турында жыелышлар беркетмәләре тора.

12 статья. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен
гражданнар имзаларын жыю.

Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен гражданнар имзаларын жыю (алга таба - имзалар жыю) проектның инициаторы булып тора. Инициативалы проектларга ярдәм итү өчен имзалар саны, инициатив төркем әгъзалары имзаларын да кертәп, 500 кеше тәшкил итәргә тиеш.

Имзалар жыю киләсе тәртиптә башкарыла:

- имзалар аларны кул кую кәгазенә кертү юлы белән жыела, аның формасы Администрация тарафыннан раслана;
- кул кую кәгазендә ярдәм йөзәннән имзалар жыю алып барыла торган инициативалы проект күрсәтелә;
- кул кую кәгазендә яшәүченең имзасы һәм аны кертү датасы куела. Имза һәм датасын, кертү кешесе үз кулы белән куя. Имза кәгазендә үз имзасын куйган кеше турындагы белешмәләр имза кәгазенә, яшәүченең соравы буенча, имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан кертеләргә мөмкин. Әлеге мәгълүматлар кулъязма ысул белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашны куллану рөхсәт ителми;
- яшәүче бер үк инициативалы проектны яклап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;
- һәр язылу кәгазе проект инициаторы вәкиленең имзалары белән расланарга тиеш. Имза салу кәгазен раслаганда, имзалар жыючы проект инициаторы вәкиле үз фамилиясен, исемн һәм атасының исемн, туган көнен, яшәү урынын үз кулы белән күрсәтә, шулай ук үз имзасын һәм аны кертү датасын куя;
- имзалар жыйганда, имза кәгазенең алгы һәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары һәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенең арткы ягына турыдан-туры яшәүченең соңгы имзасыннан соң куела;
- имзалар жыйганда һәр кешенең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалыгы булырга тиеш, ул «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә

13 статья. Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның
фикерләрен ачыклау өчен сораштыру үткәру.

Әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнар фикерен ачыклау өчен (алга таба-сораштыру) Муниципаль берәмлек яки аның өлешендә яшәүчеләр инициативасы буенча үткәрелә түбәндәге очрақларда:

- инициативалы проектны тулаем Муниципаль берәмлек халкы мәнфәгатьләрендә тормышка ашыру
- тәкъдим
- ителә;

- инициативалы проектны 1000нән артык кеше булган муниципаль берәмлекнең бер өлешендә яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашыру тәкъдим ителә
Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы Аксубай муниципаль районы Советына гариза жибәрә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- Инициатив проект, аңа карата сораштыру уздыру тәкъдим ителә.

- проект инициаторы тәкъдимнәре:

а) сорашып белешүне үткәрү датасы һәм сроклары турында;

б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган мәсьәләне (мәсьәләләрне) тәгъбир ителеше турында;

в) сораштыру үткәрү методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы муниципаль берәмлек халкының минималь саны турында;

- проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасы исемнәре, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чара проектының башка инициаторы исеме һәм аның урнашу урыны).

Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы булып әлеге Тәртипнең 4 статьясында күрсәтелгән башка затлар тора икән, гаризага проект инициаторының вәкаләтле вәкиле һәм муниципаль берәмлегендә яки аның өлешендә (инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә) уннан да ким булмаган кеше имза сала. Бу очракта гаризада шулай ук гаризага (фамилияләре, исемнәре, атасының исемнәре, аларның яшәү яки тору урыны турында белешмәләр) кул куйган затлар турында белешмәләр күрсәтелә.

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы гариза кергән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча аны карый һәм сораштыру билгеләү яки сораштыру билгеләүдән баш тарту турында карар кабул итә.

Әгәр хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан муниципаль берәмлек халкының ихтыяр белдерүе нәтижәләрен дәрәс итеп билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, сораштыру үткәрү турындагы инициативаны тәкъдим итүнең әлеге статьяда билгеләнгән тәртибен бозу сораштыру билгеләүдән баш тарту өчен нигез булып тора.

Сораштыруда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлек халкы (16 яшькә житкән) яисә аның өлеше катнашырга хокуклы.

Сораштыру нәтижеләрен Администрация проект инициаторына аларны керткәннән соң 3 эш көннән дә соңга калмыйча житкерә.
Зңче бүлек. Инициативалы проектларны кертү һәм карау.

Статья 14. Администрациягә инициативалы проектлар кертү.

1. Инициативалы проект керткәндә администрациягә тапшырыла:

- 1) проектның кәгазьдә һәм электрон формада тасвирламасы, аңа график һәм (яки) таблица материаллары кушылырга мөмкин;
- 2) әлеге Тәртипнең 4 статьясы нигезендә инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә башка документлар, шулай ук проект инициаторының инициатив проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Администрация белән аның исемнән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турындагы карары;
- 3) жыен, гражданнар жыелышлары яки конференцияләре протоколы, гражданнар арасында сораштыру нәтижеләре һәм (яки) муниципаль берәмлек халкы тарафыннан инициативалы проектны яки аның өлешендә хуплауны раслаучы кул куелган битләр.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар Администрациягә турыдан-туры, проект инициаторы белән инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Администрация белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырыла яисә игълан ителгән кыйммәт белән почта аша жиберелә, аны жибергәндә һәм кертемнәрнең тасвирламасы белән жиберелә.

Проектны кертү датасы - Администрация тарафыннан әлеге статьяда күрсәтелгән документларны алу көне.

Документлар турыдан-туры администрациягә тапшырылган очракта, проектның инициаторы белән хезмәттәшлек итәргә тиеш.

Администрация инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, күрсәтелгән затка, Администрация тарафыннан аларның исемлеген һәм аны алу датасын күрсәтеп, документлар алу өчен расписка бирелә. Расписка Администрация тарафыннан документлар алган көнне тапшырылырга тиеш.

15 статья. Инициативалы проектларны карау буенча комиссия.

Инициативалы проектларны карау буенча Комиссия (алга таба - комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алу максатында төзелә.

Комиссия саны-5 кеше.

Комиссиянең персонал составы Администрация карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Аксубай муниципаль районы Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә. Комиссия составы комиссия тарафыннан кабул ителә торган карарларга йогынты ясарга мөмкин булган мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү мөмкинлеге төшереп калдырылсын өчен төзелә.

Комиссия рәисе, рәис урынбасары, сәркатип һәм аның эшендә шәхсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

Комиссия рәисе:

- комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлеген белән җитәкчелек итә;
- комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе проектын формалаштыра;
- комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирә;
- комиссия утырышларында рәислек итә.

Конкурс комиссиясе рәисе урынбасары, вакытлыча булмаганда, конкурс комиссиясе рәисе вазыйфаларын башкара.

Комиссия секретаре:

- комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итүне, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне гамәлгә ашыра;
- комиссия әгъзаларына, проект инициаторларына һәм комиссия утырышына чакырылган башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын үткөрү датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;
- комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

Комиссия әгъзасы:

- комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
- комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
- комиссия утырышларында тавыш бирә.

Комиссия эшенең төп формасы-утырышлар.

Комиссия утырышы анда аның әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булган очракта хокуклы дип санала.

Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен баян итү мөмкинлеген тәэмин ителә. Проект инициативасын карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проектны башлап җибәрүчеләргә аны үткөрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

Проект турында фикер алышу һәм комиссия тарафыннан карарлар кабул итү проект инициаторы һәм башка чакырылган затлар катнашыннан башка башкарыла.

Комиссия карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда комиссия утырышында рәислек итүче тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары карарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда тигез хокукларга ия.

Комиссия тарафыннан кабул ителгән карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы Комиссия утырышы беркетмәсенә кертелергә тиешле язма рәвештә үзенең аерым фикерен баян итәргә хокуклы.

Комиссия утырышы нәтижеләре буенча беркетмә төзелә, ул комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм аның утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылганнан соң өч эш көне эчендә имзалана.

Комиссия секретаре, комиссия утырышы беркетмәсенә кул куелган көннән соң килүче эш көннәннән дә соңга калмыйча, аны Администрация башлыгына жиберә.

Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне Администрация башкара.

16 статья. Инициатив проектны Администрация тарафыннан карау тәртибе.

Инициативалы проект Администрация тарафыннан аны керткәннән соң 30 көн эчендә карала.

Инициативалы проектны администрациягә кертү турында мәгълүмат веб-адрес буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» басылып чыгарга (халыкка житкерелергә): <http://pravo.tatarstan.ru> һәм Аксубай муниципаль районы сайтында интернет-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырылырга: <http://aksubayevo.tatarstan.ru> инициативалы проект Администрациягә кертелгәннән соң өч эш көне эчендә тиеш, һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр дә булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнар Администрациягә үз искәрмәләрен һәм инициатив проект буенча тәкъдимнәрен, аларны тәкъдим итү срокларын күрсәтеп, тапшыру мөмкинлеге турында хәбәр итәләр.

Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр бирү вакыты жиде эш көне тәшкил итә. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен 16 яшькә житкән Муниципаль берәмлек халкы жиберергә хокуклы. Искәрмәләр һәм тәкъдимнәр турыдан-туры мөрәжәгать итүче администрациясенә тапшырыла яки почта аша жиберелә.

Инициативалы проект буенча искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен гомумиләштерүне комиссия башкара.

Инициативалы проектны карау нәтижеләре буенча комиссия Администрация башлыгына әлеге статьяда күрсәтелгән карарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр дә булырга мөмкин.

Әгәр Администрациягә берничә инициатив проект кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемалар эчтәлеге буенча охшаш проблемаларны тасвирлау белән, комиссия Администрация башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны оештырырга тәкъдим итә.

Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 17 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс сайлап алуын үткөрү турында белдерү проект инициаторларына тиешле карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча жиберелә.

Комиссия тәкъдимнәрен исәпкә алып яки конкурс нәтижеләре буенча администрация башлыгы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендә эшләүне тиешле максатларга

муниципаль берәмлекнең бюджеты турындагы карар белән каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә, һәм (яисә) муниципаль берәмлек бюджеты проектын төзү һәм карау тәртибе (муниципаль берәмлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә дәвам итәргә;

2) инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тартырга һәм инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, проектны инициаторларына кире кайтарырга. Администрация башлыгы инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очракларның берсендә карар кабул итә:

1. инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;
2. инициативалы проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына туры килмәве;
3. жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хокуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;
4. инициатив түләүләр барлыкка китерми торган инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чаралар күләмендә муниципаль берәмлекнең бюджет чаралары булмау;
5. инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәләрәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;
6. инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

Проектны карау нәтижәләре буенча карар проект инициаторына кабул ителгән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча җибәрелә.

Администрация әлеге статьяның 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органы каравына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен Комиссия комиссия әгъзалары, администрация вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү вакытын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнең 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

17 статья. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу.

Конкурс сайлап алуны комиссия башкара.

Конкурс сайлап алу критерияләре булып тора:

- халыкның инициативалы проект хәл итүгә юнәлдерелгән проблемаларны билгеләүдә һәм аны тормышка ашыруда катнашуы дәрәжәсе;

- инициативалы проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек;

Конкурс сайлап алу критерийлары, аларның эһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары әлеге Тәртипкә кушымтада (алга таба - критерийлар) билгеләнгән.

Конкурс сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында башкарыла.

Комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә бәяләүне гамәлгә ашыра.

Конкурс нәтижәләре буенча, критерийлар буенча йомгаклау бәясен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны узган яисә узмаган дип игълан итү турында карар кабул итә.

Конкурс сайлап алуын узган инициатив проектлар (ике, өч инициативалы проект һ.б) барлык критерийлар буенча максималь суммар баллар алган дип игълан ителә.

18 статья. Администрациянең инициатив проектны тормышка ашыру турында карары.

Инициативалы проектны тормышка ашыру турында Администрация башлыгы карар чыгара.

Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карар үз эченә алырга тиеш:

- инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә барлыкка килергә тиеш булган объектның исеме (урнашу адресы яки урыны күрсәтелгән) яисә гамәлгә ашыруга инициативалы проект жибәрелгән чараның атамасы;
- муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш, реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) һ. б.);
- инициатив проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган муниципаль берәмлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең исеме;
- заказ бирүче, төзүче исеме;
- объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) тормышка ашыру вакыты);
- инициатив түләүләр күләмен бүлеп бирү белән объектның күз алдында тотылган (чик) бәясе яисә чараны (чараларны) үткәругә чараларның иң чик күләме;
- объектның фаразланган (чик) бәясен яки инициатив түләүләр күләмен бүлеп биреп, чараны (чараларны) үткәругә чараларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бүлү.

19 статья. «Интернет» мәгълүмати-коммуникацион челтәрендә инициатив проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе.

Инициативалы проектны Администрация тарафыннан карау, инициатив проектны гамәлгә ашыруның барышы, шул исәптән акчадан файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яки) хезмәт катнашында катнашуы турында мәгълүмат веб-адрес буенча «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш: <http://pravo.tatarstan.ru> һәм «Аксубай муниципаль районы» Муниципаль берәмлегенен рәсми сайтында интернет-телекоммуникация челтәрендә <http://aksubayevo.tatarstan.ru> веб-адрес буенча урнаштырылырга.

Инициативалы проектны гамэлгә ашыру нәтижәләре турында Администрациянең хисабы инициативалы проектны гамэлгә ашыру тәмамланганнан соң 30 календарь көн эчендә «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында» веб-адрес буенча: <http://pravo.tatarstan.ru> басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә муниципаль берәмлекнең рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

«Аксубай муниципаль
районы» муниципаль
берәмлегендә инициативалы
проектларны тәкъдим итү,
кертү, фикер алышу һәм карау
тәртибенә Кушымта

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары,
аларның әһәмияте, аларга тиешле баллар һәм үлчәү коэффициентлары.

№ т/б	Конкурс сайлап алу критериясе исеме	Конкурс сайлап алу критериясенә	Баллар саны	Авырлык коэффициенты.
----------	--	------------------------------------	-------------	--------------------------

(критерийлар төркеменең исеме күрсәтелә)

1.1.	(критерийлар төркеменең исеме күрсәтелә)	(критерийның әһәмияте күрсәтелә)	(тиешле критерий дәрәжәсенә ирешкәндә бирелә торган баллар саны күрсәтелә)	(берәмлек өлешләрендә үлчәү коэффициенты критерийның әһәмиятлеге бәйлә рәвештә күрсәтелә, барлык авырлык коэффициентла рының суммасы берәмлек тәшкил итәргә тиеш)
			90 балл	
		(критерийның әһәмияте күрсәтелә)		
		критерийның әһәмияте күрсәтелә)	80 балл	